

foglalja: „megmozdítasz, Uram, / amint kővé válnék, nem hagyod” (*Megmozdítás*). Komoly ötvösmunka ez, mely egyéforrasztja Szöllősi Zoltán három évtizedes szenvedéstörténetének és költészetének fémlemezeit.

B. MÜLLER TAMÁS

(*Szent István Társulat, Budapest, 2004, 142 oldal, 1200 Ft*)

IANCU LAURA:

Pár csángó szó

Egy gyakran felállított hipotézis szerint irodalmilag két jól elválasztható Magyarországot létezik. Az egyik a térképek államot államtól elválasztó vastag, fekete vonalain belül éli a maga életét, míg a másik a politika által meghúzott határokon kívül virágzik. Melyik a szebb? Melyik a gazdagabb? Erről beszélni, vitatkozni ugyan lehet, de kérdéses, hogy vezet-e valahová az efféle versengés.

Személy szerint igyekszem mélyebben keresni az igazságot, a szépséget, mint hogy azt városokhoz, megyékhez, netán országrészekhez köthetné a kicsinyesség. Mert ha a nyelv valóban ajándék, akkor egyben közös örökségünk is, ami kisajátíthatatlan határon innen és túl, s mindannyiunk kötelessége, hogy egy értékvesztő világban legjobb tu-

dásunknak megfelelően használjuk fel ezt a mára látszólag feledésre, elsekélyesedésre kárhozott kincset. Ennek az örökségnek jelentős része pedig kétségkívül a határokon kívül élő magyarság körében él.

Iancu Laura, versei tanúsága szerint, nemcsak belenéz, de vizet is merít ebből a kúttá mélyült hagyatékból. Olyan forráshoz vezet bennünket, amelyből a mai időkben ritkán kortyol itthon az ember. Moldvában ugyanis – ahol gyermekéveit töltötte, mielőtt Csíkszeredára került volna tizenévesen – nem mindig volt kedvelt a magyar szó, s talán éppen ennek tulajdonítható, hogy ott és a fiatal költőnő verseiben egyaránt beszédesebbek maradtak a szavak, így a látszólagos egyszerűség is kifejező erővel tud hatni. Iancu Laura alkotásaiban párhuzamosan létezik valamiféle filozofikus szendergés és a mindennapok életet alkotó szilánkjainak megelevenedése úgy, hogy e kettő ötvözeteként egyszerre álomszerű és realista, misztikus és profán valóság ölt testet. Individuális és kollektív térbe csöppenünk: részévé válunk a világnak, ami a szerző sajátja, s mégis kívülállók maradunk, hiszen szemlélete, elmélkedése eltér a mai magyar irodalmi standardtól.

Két egészen különböző világ találkozásánál született költészetéről van szó, melynek igazi érdekessége, értéke pont ebben keresendő. A modern látásmód manifesztálódása a

népköltészet helyenként felbukkanó ritmikájából, képiességéből, a teljes kötetre jellemző bölcs hallgatni tudásból fektetett alapon; azon a fundamentumon, amit egy idegen országra idegen nyelvbe zárva jelent a másság, a máshova tartozás. A szemlélődés, a gondolkodás békés csendjének megmutatkozása a 21. század szép új világában. S ami kiváltképp említésre méltó: mindez nem erőltetett, hanem gyakran játékos szomorúsággal, szeretetteljes természetességgel.

Kétféleképpen lehet olvasni a *Pár csángó szó* verseit. Ha bonyolult képi világra, sűrű, egymásba kapcsolódó, nagy érzelmi futamokra, csavaros gondolatok szövődékére vagyunk éhesek, akkor a jóllakás biztonságos érzete későbbre marad. Nem is egy lángelkű forradalmár kötete ez. Amennyiben ilyesmire vágyunk, nem sok örömben lesz részünk.

Ha azonban megelégszünk a címbe adott ígérettel, s megpróbáljuk annak a bizonyos pár szónak a teljességét befogadni – ami nem kis feladat egy információkkal túlsúlyt társadalomban –, ha megkíséreljük Iancu Laura lecsupasztott képeiben megfogni mindazt, amit az alkotó verseibe rejtett (az életről, emberről, Istenről, az útról, amit bejárt lelkében és fizikailag egyaránt), megtapasztalhatjuk, hogy az egyszerűség nem csak a szavak vagy a gondolatok hiányát jelezheti. Van, ami-

kor a hallgatás teszi értékessé, hitelessé, tisztává az idejében elmondott, leírt szavakat.

Mert a nyelv több, mint a dolgok szavakká lényegülése, és eleve nebb, mint a mondatok fegyelmezett, de élettelen rendszere. Hiszen a szó, a gondolatokkal való bánás felelőssége segítséget nyújt az önmeghatározásban. Választ adhat arra a talányra: „Honnan?” Ha pedig valós mélységek kutatásáról beszélünk – eljutva a hangalakok mögött rejtő világba – akkor talán arra is: „Hová?”. S úgy hiszem, Iancu Laura ezen az úton jár.

CSEPREGI JÁNOS

(*Hargita Kiadóhivatal, Csíkszereda, 2004, 111 oldal, ármejjelölés nélkül*)

VÖRÖS ISTVÁN:

Örök naptár

Már a formája sem átlagos. Nem fér el a tenyeredben, kilóg a táskádból. A hónaljad alá kaphatod, vagy tálcaként kínálhatod, de legjobb, ha átöleled.

A borítóról nem is beszélve: színes sakktabla-mintája finoman sejteti, hogy bizony egy jól sikerült haikutól is lehet mattot kapni.

Vörös Istvánnak ugyanis két haikunyi tere van a Baltazár Színház minden egyes színésznél, hogy be-